

Početna stranica>Zakonodavstvo i sudska praksa>Nacionalno zakonodavstvo

A tagállamok joga

Francuska

Ebben a szakaszban a különböző franciaországi jogforrások áttekintését találja meg.

Jogforrások

Franciaországban a jog alapvetően írásbeli szabályokból áll, ezek a **jogforrások**. Ezek lehetnek az államok által vagy az államok között elfogadott szabályok, de lehet a nemzeti vagy nemzetközi bíróságok ítélkezési gyakorlata is, vagy lehetnek helyi szinten rögzített szabályok, mint például az önkormányzati szabályrendeletek, sőt szakmai szervezetek, például az orvosi kamara szabályrendeletei, az állampolgárok által létrehozott szabályok, mint például a kollektív szerződések vagy a szerződések, és végül a pusztán szokás.

Mindezt a **szabályok hierarchiája** szerint rendelik el. Ennélfogva egy szabály:

tiszteletben kell, hogy tartsa a magasabb szintű korábbi szabályokat,

módosíthatja az azonos szintű korábbi szabályokat,

az alacsonyabb szintű ellentétes szabályok hatályon kívül helyezését vonja maga után.

Nemzetközi jogforrások

Nemzetközi szerződések és megállapodások

Franciaországban a nemzetközi szerződések hatálybalépése azok ratifikálásához vagy jóváhagyásához, valamint közzétételéhez van kötve. Bizonyos szerződések **közvetlenül alkalmazandók** a francia jogrendben, mások belső szabály útján történő **átültetést** feltételeznek.

Az európai unió jog

Az európai unió jog fogalma az Európai Unió intézményei által megállapított szabályokra utal. E jogforrások lehetnek ajánlások, vélemények, rendeletek, határozatok vagy irányelvek.

Nemzeti jogforrások

Alkotmányos szabályok

az 1958. október 4-i Alkotmány;

az 1946. október 27-i Alkotmány preambuluma, valamint az 1789. augusztus 26-i Emberi és Polgári Jogok Nyilatkozata, és a Köztársaság törvényei által elismert, a preambulumban hivatkozott alapvető elvek;

a kihirdetésük előtt az Alkotmánytanács elé terjesztett és az Alkotmányt kiegészíteni hivatott alaptörvények.

Jogalkotási szabályok

A Parlament által elfogadott törvény az Alkotmány alá van rendelve. Megkeresése esetén az Alkotmánytanács a kihirdetésük előtt felülvizsgálja a **törvények alkotmányosságát**, azaz ellenőrzi az Alkotmánynak való megfelelésüket. Az Alkotmánytanácshoz fordulhat a köztársasági elnök, a miniszterelnök, a Nemzetgyűlés és a Szenátus elnöke, illetve hatvan képviselő vagy hatvan szenátor. Ezenkívül az Alkotmánytanács elbírálja az Államtanács vagy a Semmitőszék által elé terjesztett, egy folyamatban levő peres eljárás feleinek hatályos törvény hatályon kívül helyezése iránti kérelmét, amelyben a kérelmező vitatja a szóban forgó eljárás során alkalmazandó törvény összeegyeztethetőségét az Alkotmányban garantált jogokkal és szabadságokkal. Az Alkotmány 55. cikke értelmében a Franciaország által ratifikált nemzetközi szerződések a törvények felett állnak. A közigazgatási és az ítélőbíró tehát elutasítja az olyan törvény alkalmazását, amely összeegyeztethetetlennek tűnik valamely nemzetközi szerződéssel, akár korábbi, akár későbbi, mint a törvény.

Rendeleti szintű jogszabályok

A törvényerejű rendeletek

Az Alkotmány 38. cikke értelmében a **kormány** – programjának végrehajtása érdekében és korlátozott időtartamon belül – felkérheti a Parlamentet arra, hogy adjon felhatalmazást törvényi szabályozási szintű intézkedések meghozatalára. Ezek a törvényerejű rendeletek formálisan rendeleti szintű aktusok, amíg a jogalkotó nem erősítette meg őket, így megerősítésükig közigazgatási bíróság előtt megtámadhatók.

A rendeletek

A rendeleteket **aszerint különböztetik meg, hogy mely hatóságtól származnak**:

a köztársasági elnök vagy a miniszterelnök rendeletei (ha azok meghozatala a Miniszterek Tanácsán vagy az Államtanácson belül történik, csak ugyanazon feltételek mellett módosíthatók);

tárcaközi vagy miniszteri rendeletek;

az állam által meghatalmazott hatóságok (prefektus, polgármester stb.) vagy decentralizált állami hatóságok (önkormányzat, megyék, régió) által hozott rendelkezések.

A kollektív szerződések

A munka törvénykönyve megállapítja a munkafeltételekre alkalmazandó általános szabályokat. Ebben a keretben a magánszektor szociális partnerei (munkáltatók és munkavállalói szakszervezetek) szerződéseket és megállapodásokat kötnek.

A kollektív szerződések tehát meghatározzák az érintett struktúrák (újrahasznosítási ipar és kereskedelem, pályakezdő fiatalok munkásszállói, kiegészítő nyugdíjbiztosítási intézmények stb.) munkavállalóira alkalmazandó munkafeltételeket és szociális garanciákat. **A kollektív megállapodások** csak egy adott területre (bér, munkaidő stb.) vonatkoznak. A kollektív megállapodások és szerződések valamely ágazat (egy adott területen azonos tevékenységet folytató vállalkozások összessége), vállalkozás vagy intézmény szintjén jöhetnek létre. A kollektív szerződés „hatályát kiterjesztheti” a munkaügyért, a szociális kapcsolatokért és a szolidaritásért felelős minisztérium vagy a mezőgazdasági és halászati minisztérium, és ekkor a hatálya alá tartozó tevékenységi ág valamennyi szervezetére alkalmazandó.

A bírósági és a közigazgatási ítélkezési gyakorlat

Az ítélkezési gyakorlat származhat a rendes bíróságoktól vagy a közigazgatási **bíróságoktól**. A rendes bíróságok ítélkezési gyakorlata értelmezi a jogot, azonban elvben csak az elbírált ügyre alkalmazandó. A közigazgatási bíróságok ítélkezési gyakorlata rangban a rendeleti szintű szabályozás fölött helyezkedik el, mivel megsemmisíthet rendeletet, azonban a jogalkotási szintű szabályozás alatt található

Intézményi keretek

A jogalkotási folyamat Franciaországban

Különbséget kell tenni a **törvénytervezet** és a **javaslat** között, az előbbi esetében a törvényszöveg kezdeményezése a kormány feladata és azt a Miniszterek Tanácsában egy miniszter terjeszti elő, az utóbbi esetében a törvény szövegének kezdeményezése a Parlament feladata.

A törvénytervezetet vagy a javaslatot a Nemzetgyűlésnek vagy a Szenátusnak nyújtják be.

A törvény szövegét ezt követően a Parlament vizsgálja meg. Elfogadására akkor kerül sor, ha azt mindkét kamara ugyanabban a formában jóváhagyta. Abban az esetben, ha a két kamara között nincs egyetértés, paritásos vegyes bizottság ül össze. E bizottság 7 képviselőből és 7 szenátorból áll, és az a feladata, hogy közös törvényszövegre tegyen javaslatot, rendszerint az egyes kamarák általi két-két olvasatát követően.

A kormány bármikor kérheti a gyorsított eljárást. Ebben az esetben már az első olvasat végén létrehozható egy paritásos vegyes bizottság.

A törvényszöveget a köztársasági elnök hirdeti ki (azaz aláírásával látja el) a Parlament által elfogadott szöveg kormányának való megküldését követő 15 napon belül. Ezen időszak alatt az elnök kérheti a szöveg újabb vizsgálatát, és lehetőség van az Alkotmánytanács megkeresésére annak érdekében, hogy ellenőrizze a szöveg Alkotmánynak való megfelelését. A **kihirdetett törvény** a Hivatalos Lapban (Journal officiel) való közzétételét követően lép hatályba.

Törvények és rendeletek közzététele

Ahhoz, hogy kötelező érvényűek legyenek, a törvényeket és a rendeleteket **az állampolgárok tudomására kell hozni**. Az egyedi jogi aktusokról tehát értesíteni kell azokat a személyeket, akikre vonatkoznak, míg a szabályozási aktusokat közzé kell tenni.

A jogalkotási és szabályozási szövegek hatálybalépésére vonatkozó szabályokat a 2004. február 20-i 2004-164. sz. törvényerejű rendelet 2004. június 1-jétől módosította.

Ezen időponttól kezdődően a polgári törvénykönyv 1. cikke rendelkezik arról, hogy **a jogszabályok** – eltérő rendelkezés hiányában – **a Hivatalos Lapban (Journal officiel) történő közzétételüket követő napon lépnek hatályba**.

Sürgős esetben azonban azok a törvények, amelyek kihirdetődő rendelete az előírja, valamint azok a közigazgatási jogi aktusok, amelyek esetében a kormány azt külön rendelkezésben elrendeli, a közzétételük napján lépnek hatályba.

A **rendeleteken** kívül szintén a **Hivatalos Lapban** teszik közzé a nemzeti szinten illetékes állami hatóságok által hozott **szabályozási aktusokat** (miniszteri rendeletek, független közigazgatási hatóságok jogi aktusai stb.). A miniszteri rendeleteket emellett a minisztériumok hivatalos közlönyeiben is közzéteszik. A kizárólag a hivatalos közlönyben történő közzététel csak akkor lehetséges, ha a szabályozási aktus a közigazgatási alanyoknak csak egy nagyon konkrét kategóriáját (elsősorban a minisztériumi köztisztviselőket és alkalmazottakat) érinti.

A helyi hatóságok jogi aktusaira különleges közzétételi feltételek vonatkoznak. Nem jelennek meg a Hivatalos Lapban.

A körleveleknek vagy utasításoknak elvben nincs szabályozási hatásuk. Ezek a jogi aktusok arra korlátozódnak, hogy utasításokat adjanak az osztályoknak a törvények és a rendeletek alkalmazására vonatkozóan, illetve arra, hogy pontosítsák bizonyos rendelkezések értelmezését.

Ahhoz, hogy alkalmazandóak legyenek, közzé kell őket tenni a miniszterelnök e célra szolgáló megfelelő internetes honlapján (2008. december 8-i 2008-1281. sz. rendelet). A szokásos közzétételi mód a minisztériumok hivatalos közlönyeiben történő megjelentetés. Csak a legfontosabb körleveleket teszik közzé a Hivatalos Lapban.

Jogszabályokat tartalmazó adatbankok

Franciaországban a **nyilvános jogi adatbázisokat** a **2002. augusztus 7-i 2002-1064. sz. rendelet (angol nyelvű változat)** által létrehozott internetes közszolgáltatás keretében terjesztik.

A rendszer működését a **Légifrance** honlapon elérhető adatok ismételt felhasználásáról szóló **magyarázó feljegyzés** fejt ki részletesen:

A **Légifrance** a következő elemeket tartalmazza:

a törvénykönyveket, törvényeket és rendeleteket, az egységes szerkezetbe foglalt változatokban („**Legi**” adatbázis);

a Hivatalos Lap törvényeket és rendeleteket tartalmazó kiadásában közzétett dokumentumokat („**Jorf**” adatbázis);

a kiterjesztett hatályú nemzeti kollektív szerződéseket („**Kali**” adatbázis);

az Alkotmánytanács határozatait („**Constit**” adatbázis);

a Semmitűszék és a fellebbviteli bíróságok ítéleteit (a Közlönyben közzétett ítéletek esetében a „**Cass**” adatbázis, a kiadatlan ítéletek esetében az „**Inca**” adatbázis, a fellebbviteli bíróságok ítéletei esetében a „**Capp**” adatbázis);

az Államtanács és a Hatásköri Bíróság határozatait, a közigazgatási fellebbviteli bíróságok határozatait és a közigazgatási bíróságok válogatott határozatait („**Jade**” adatbázis);

a CNIL döntéseit („**CNIL**” adatbázis).

Tájékoztatjuk, hogy más, közvetlenül vagy a **Légifrance** honlapról elérhető honlapok szintén részt vesznek az internetes közszolgáltatás keretében történő terjesztésben. Ezek a következők:

a **Számvevőszék** honlapja a pénzügyi bíróságok határozatai vonatkozásában,

az egyes minisztériumok honlapjai a hivatalos közlönyük vonatkozásában,

az adóügyi főigazgatóság honlapja az **adóügyi dokumentumok** vonatkozásában,

a külügyi és európai ügyek minisztériuma a nemzetközi egyezmények vonatkozásában („**Pacte**” adatbázis).

Az ehhez a második kategóriához tartozó adatok kinyerésének és ismételt felhasználásának feltételeivel kapcsolatos információk az egyes honlapokon található meg.

A **Légifrance** honlapon megtalálható a fentiekben felsorolt **adatbázisok katalógusa** is.

A **Légifrance-licencké díjtételeinek jegyzéke** szintén hozzáférhető.

Adatbázisok

Itt található a jogi adatbázisok nem kimerítő listája:

A **LEGI** adatbázis egységes szerkezetben közzétett törvénykönyveket, törvényeket és rendeleteket tartalmaz.

A **JORF** adatbázis a Hivatalos Lap törvényeket és rendeleteket tartalmazó kiadásában közzétett dokumentumokat tartalmazza.

A **KALI** adatbázis kiterjesztett hatályú nemzeti kollektív szerződéseket tartalmaz.

A **CONSTIT** adatbázis az Alkotmánytanács határozatait tartalmazza.

A **JADE** adatbázis az Államtanács és a Hatásköri Bíróság határozatait, a közigazgatási fellebbviteli bíróságok határozatait és a közigazgatási bíróságok válogatott határozatait tartalmazza.

A **CNIL** adatbázis a CNIL (Commission nationale de l'informatique et des libertés; Informatika és Szabadságjogok Bizottsága) döntéseit tartalmazza.

A [Semmítőszék](#) ítélkezési gyakorlata hozzáférhető a Semmítőszék honlapján.

A [Semmítőszék ítéletei](#) online szolgáltatás keretében megrendelhetők, továbbá [a Semmítőszék egyes ítéleteinek fordítása](#) angol, arab és mandarin nyelven is elérhető.

Utolsó frissítés: 13/12/2016

E lap nemzeti nyelvű változatát az adott tagállam tartja fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Az Európai Bizottság nem vállal semmifajta felelősséget az e dokumentumban szereplő vagy abban hivatkozott információk vagy adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.